

מתמודדים עם נוער מתמודד

המחלקה החרדית
רח' שפת אמת 10 ירושלים
טל: 02-5000190
mitmodedim@arachim.org

ותחושת החמצה גואה גם בליבו פנימה. התסכול מוביל למריבה והמריבה לכעס. אבל עמוק בפנים, מתחת כל השכבות, הוא עדיין הילד המשתוקק לכתפיים התומכות של ההורים, לקירבה, למילה חמה, לאימון ותקווה.

אבל לעיתים לא די בכוננות הטובות.

הילד מאתגר אותנו ההורים, הוא שומט מתחת לרגלינו את הקרקע הבטוחה עליה צעדנו, מולנו נפערת מציאות מפחידה ובלתי מוכרת. אנחנו מתכוונים לטוב, אבל המילים הנפלטות מהפה קשות ודוקרות. השיחות נעשות מאולצות וקצרות,

רצף של דרישות המוליכות למבוי סתום. תחושת האשמה מייסרת. המבוכה וחוסר הנעימות

מכתבים את התגובה. מעל הכול מרחף ענן קודר של חוסר אונים. ובינתיים,

פאנום הוא מתחיל "לזייף".

הסימנים הראשונים קלושים, כמעט סמויים מן העין. אבל לב של הורה אינו טועה. משהו חורק אצל הילד. משהו צועק הצילו. אולי זו צורת הדיבור שמתנה. אולי אלה סדרי הלימוד שמתחילים להשתבש. אולי זה התום שנעלם מהפנים או פריטי לבוש זרים וצורמים.

ואנחנו ההורים מודאגים.

תפילה חרישית נלחשת בעת הדלקת נרות. פרק תהילים נוסף בסיום התפילה. למה אנחנו משתוקקים אם לא ... "וזכינו לגדל בנים ובני בנים חכמים... עוסקים בתורה".

כמה אנחנו שמחים בבן או בבת המצטיינים בלימודם וגורפים מחמאות חמות על התנהגותם ואישיותם. וכמה אנחנו מאוכזבים כאשר קורה ההפך מכך. והילד רואה את פנינו המכורכמים

אין עם מי לדבר. אין מי שמוכן לשמוע. ולעיתים, מנסים לטאטא את הבעיה מתחת לשטיח. אבל גם שם כבר נהיה צפוף. השטיח לא סובל הכל. בעיות קטנות שאינן מטופלות הופכות לבעיות גדולות ומוצא אין.

חלון של תקווה

סמינר "מתמודדים עם נוער מתמודד" של ערכים מיועד להורים ונותן את המענה למצבים אלו. הסמינר מעניק ארגז כלים מעשיים ותובנות חינוכיות לחיזוק הקשר הבריא בין הורים לילדים ולבניית קומתם הרוחנית של הנערים המתמודדים. הסמינר איננו מקבץ אקראי של הרצאות חינוך אלא משנה סדורה. כל הרצאה נבחרה בקפידה התכנים בסמינר מתייחסים

לליבת ההתמודדות היומיומית. התוכן עושה סדר בדברים, ועוזר לנו לסלול מוצא מתוך סבך הרגשות, המחשבות ותחושות האשמה.

הסמינר נותן להורים כוח ותקווה להתמודד עם המציאות הלא פשוטה של ההתמודדות עם נוער

בין ההורה והילד נפגעת תהום של עוינות, חשדנות וניכור.

גשרים נשרפים

התרחיש הזה מוכר עד כאב. משפחות רבות מתמודדות אתו. אנשי חינוך מתאמצים לטכס עצה. מסגרות חינוכיות "יחודיות מנסות לתת מענה. אבל בינתיים אנחנו ההורים מ ת ו ס כ ל י ם ואובדי עצות, חשים כקליפת אגוז המטולטלת בסערה. השלווה המשפחתית מופרת. לבנו יוצא מצער ואנה אנו באים.

לו רק היה לנו עוגן מוצק להיאחז בו. לו רק היה מדרך יציב תחת כפות רגלינו. גם אז עדיין היה האתגר גדול. אבל לפחות היה לנו כיוון. היינו יודעים לאן מועדות פנינו ומה צריכה להיות מגמתנו.

הערפל וחוסר הוודאות פוגעים לעיתים בשיקול הדעת. התהייה והמבוכה גורמים לנו ההורים לקבל החלטות שגויות, לאמץ דפוסי פעולה שמרחיקים ומוסיפים פגיעה למכאוב. ערוצי תקשורת נחסמים. גשרים נשרפים.

מתוך הסמינר

- **הילדה מתחילים "לזייף" – כיצד להגיב?**

קריאה והבנה נכונה של האיתותים, מניעי ההתנהגות. התבוננות בנכפי הנפש ומתן כלים לתגובות מועילות.

- **קשר ותקשורת בין ההורים למתמודד/ת**

הבנת חשיבות הקשר כתנאי וכבסיס ליציבות נפשית, ובניית קומתו הרוחנית של המתמודד. דרכים ועצות מעשיות לבניית קשר נכון, בריא ומועיל.

- **בין סמכות הורית לבין קבלה והכלה – היכן עובר הגבול?**

לצד הצורך לקבל ולהכיל את המתמודד ישנו ניסיון בלתי פוסק מצד המתמודד להפך הסכמים וגבולות, דבר שמגביר את המתיחות בין ההורים לילד ואת המבוכה של ההורים בהצבת גבולות. כיצד נשמור על סמכות הורית מבלי לסתור את הצורך להכיל ולקבל את השינויים שיוצר המתמודד מול הבית.

- **החיים בצל הטכנולוגיה**

כיצד נתייחס ונגיב להחזקת מכשיר סלולרי, לחיבור לתקשורת המקוונת ביחס לצעיר עצמו וביחס לאחים ושאר המשפחה.

- **המתמודד ומשפחתו**

כיצד נסביר לאחים ולמשפחה המורחבת על השינוי אצל המתמודד ועל תגובתנו כהורים. כיצד נמנע היסחפות של שאר אחים

- **יחס המשפחה לקהילה בעקבות הנער המתמודד**

מתן הדרכה וכלים להתמודדות עם תגובת הקהילה לנער המתמודד ומשפחתו

- **שליטה עצמית**

כיצד מתמודדים עם כעסים, האם נכון וכיצד להעביר ביקורת / להתפייס עם המתמודד?

- **העוגן של האמא**

חלקה, כוחה ותפקידה של האם במצבי התמודדות

- **טעינת מצברים להמשך ההתמודדות**

חיזוקים אישיים וכלים להתמודדות נפשית עם הקושי, סילוק רגשות אשמה ומתן תקווה ואופק לעתיד חיובי.

מדוע הסמינר מיועד להורים ולא למתמודד עצמו?

הניסיון מוכיח של התנהלות ההורים ישנה השפעה מכרעת על מצבו הנפשי והרוחני של הנערה. התנהלות נכונה יכולה לחולל שינוי אמיתי.

מה הניסיון של ערכים בתחום?

צוות המרצים של ערכים עוסק מזה 30 שנה בשדה החינוך, הן ברמת ההדרכה והן בטיפול אישי של צעירים מתמודדים. במהלך השנים רכש הצוות ניסיון רב ופיתח מודלים מעשיים בתחום. בנוסף, צוות ההדרכה עתיר ניסיון אישי.

האם יש לערכים הכוונה מגדולי ישראל בתחום?

מרגן ורבנן גדולי ומאורי הדור שליט"א הורו להנהלת ערכים להקצות משאבים ולקיים סמינרים להורים המתמודדים עם נוער מתמודד. גדולי ישראל קובעים את עקרונות הגישה התורנית הנכונה ומלווים את צוות ערכים בטיפול בסוגיה הכאובה בכל היבטיה.

מי הקהל שמגיע לסמינר?

הורים לנוער מתמודד מכל החוגים והעדות: אשכנזים, ספרדים, חסידים, ליטאים, יועצים ומטפלים חינוכיים, והורים המבקשים לרכוש כלים חינוכיים להעצמת הבית ולמניעת נשירה.

**הילד/ה שלנו במסגרת רגילה (ישיבה, בית יעקב),
לאחרונה נראים שינויים וסימני "כזילה".**

האם הסמינר מיועד עבורנו?

חד משמעית כן. הרבה יותר קל למנוע מאשר להציל לאחר נפילה.

אנחנו מאד רוצים לבוא לסמינר,

אך מתביישים וחוששים מהיחשפות.

אם לא נקבל את הכלים הנכונים ונפעל בהקדם אנו עלולים להתדרדר למצבים הרבה יותר כואבים ומביכים. הניסיון מראה כי הבושה והחשש חולפים במהלך הסמינר,

אדרבה נוצר קשר והפרייה הדדית בין ההורים ותחושת הקלה בבחינת איש את רעהו יעזרו ולאחיו יאמר חזק.

האם בסמינר יש מענה לבעיות קשב וריכוז?

אצל רבים מהצעירים המתמודדים אכן קיימות הפרעות קשב וריכוז ואנו ממליצים לטפל בו במסגרות הקונבנציונליות והפרא-רפואיות התועלת והדגש בסמינר הוא בעיקר ביחסי הורים-ילדים יותר בני המשפחה, וההשלכות הנפשיות והרוחניות על עתיד הנער/ה.

גילינו אצל הילד מכשיר שאינו כשר. האם יש לכך מענה בסמינר?

במסגרת הסמינר מתקיימת הרצאה מובנית שמתייחסת לעקרונות הגישה לנושא הטכנולוגיה ומציעה מגוון תגובות אפקטיביות.

בעקבות הירידה הרוחנית של הבן/הבת אנו חוששים מסחרף אצל האחים.

אנחנו בדילמה לגבי הוצאת הילד/ה מהבית!

זו אחת הסוגיות הבערות הנידונות בסמינר.

האם ערכים פועל באופן ישיר בקרב הנוער המתמודד?

עיקר פעילות ערכים בתחום מכוונת להורים. הטיפול בנערים עצמם נעשה במינון מוגבל ובעיקר בהכוונת ההורים אל גורמי טיפול רלוונטים.

האם מתקיים ייעוץ אישי?

צוות המרצים מקבל קהל לייעוץ אישי להורים במהלך הסמינר.

האם יש בסמינר הרצאות לנשים?

כן. בנוסף, המרצות מקבלות נשים לייעוץ אישי.

אנחנו בעצמנו אנשי חינוך. האם הסמינר הזה יכול להועיל לנו?

1. כאנשי חינוך אתם בוודאי יודעים שאין סוף ללמידה והעשרה שיכולים לקדם ולהועיל, בפרט בקצב השינוי המהיר של דורות האחרונים.

2. כבר אמרו חז"ל "אין חבוש מתיר עצמו

מבית האסורים"

הרב ד"ר שלום סרברניק

מומחה לפסיכולוגיה, ומחבר ספרים בתחום, עוסק בחקר המוח, מרצה בכיר, מטפל ומנחה בתחום הייעוץ הזוגי והחינוכי. בעל נסיון רב בטיפול בנוער מתמודד ובהכוונת הורים.

הרב ד"ר דניאל נשיא

מומחה לפסיכולוגיה וחינוך, מרצה בכיר, יועץ ומטפל בתחום הייעוץ הזוגי והחינוכי. בעל נסיון טיפולי רב בנוער מתמודד ובהכוונת הורים.

הרב שמואל רוטנר

מרצה, מנהל חינוכי של תיכון "נווה דעת" פ"ת, מנהל המחלקה החרדית בערכים, מנהל הסמינרים להורים לנוער מתמודד. בעל נסיון רב בחינוך, יעוץ ובהכוונת הורים.

הרב דוד ברורמן

מרצה בכיר בערכים ובסמינרים לנוער מתמודד. יועץ ומנחה בתחום, מחבר סדרת הספרים "היא שיחתי" על התורה והמועדים.

הרב אפרים אפשטיין

מרצה בערכים ובמחלקת מתמודדים, מנהל לשעבר מוסד לנוער מתמודד, בעל נסיון טיפולי רב עם נוער מתמודד ובהכוונת הורים.

הרב יחיאל פליסקין

איש חינוך מובהק בתחום הנוער המתמודד. מחבר ספרים. מנחה קורסים ור"מ בישיבה לנוער מתמודד. בעל נסיון טיפולי רב עם נוער מתמודד ובהכוונת הורים.

גב' נאוה נשיא

מנחת הורים, תרפיסטית במגוון תחומים, יועצת חינוכית ואישית.

גב' פרי כהן

מרצה, מנחת הורים, יועצת, מדריכה ומלווה נערות מתמודדות ואמותיהן.

הורים כותבים

הרגשתי שלא רק שמורידים ממני את תחושת האשם והמסכנות אלא אף מעריכים וממש מחבקים! היתה חויית תמיכה ולימוד בו זמנית אין מילים לתאר את ההרגשה של הריפוי שכללה את שלושת הרבדים: פיזי, נפשי, רוחני! מרגישה צורך להודות לבני היקר שבזכותו חזרתי אני אל עצמי ואל הרבש"ע. (אדר ע"ז)

חוויה שלא תשכח הרבה שנים, אני ובעלי חוזרים עם תובנות וכלים חדשים שלא השתמשנו בעבר ובעזרתכם אנו חוזרים עם מטען גדול הביתה עם שיתוף פעולה. (סיון ע"ז)

חוייתי תקוה, אור, שמחה, חוויה של אהבת ישראל משפחה אחת כולנו, הרגשנו את הכאב הכללי של עמ"י של הקב"ה (טבת ע"ח)

ראשית הייתי המומה שכל התסמינים שאמרתם שמופיעים בילדים נושרים ממש נכון כתאום אני לא לבד וכל מה שאנחנו עוברים הדברים הכי קשים פשוט הבנתם ונתתם לנו הרבה פתרונות (אדר ע"ו)

ניתחתם את הנושא לאורך ולרוחב פתחתם לנו צוהר כיצד לנהוג עם ילדנו היקרים שיניתם לנו קווי מחשבה ונתחתם כלים מעשיים (אדר ע"ו)

זו הייתה שבת מיוחדת וכל מילה שנאמר רק תצמצם את ההרגשה חוויה של 'מעין עולם הבא' תוכן ברמה גבוהה ומושקעת ורמה גשמית גבוה ביותר פשוט מושלם ואוירה מיוחדת (אדר ע"ז)

חוויה שא"א לתארה במילים, התחלקתי ל-2 כמו שאמר הר' נשיא שליט"א החלק שלפני והחלק שאחרי ונקווה לטוב. (סיון ע"ז)

הורים כותבים

מעבר לתכנים שמעשירים ומעצמים, מעבר לשיחות וסיפורים מרגשים שגרמו לדמעות להתגלגל בחופשיות - גמרם לפתיחת הלב, גרמתם לי לשוחח עם בורא עולם ממקום אחר, ממקום אוהב, מקום של שיתוף צמוד איתנו, הצלחתם להאיר את החושך באור של אמונה אופטימיות. (תמוז תש"פ)

חבל שלא למדנו את כל הידע הזה לפני שנים, מדהים, חובה לכל אחד!!! (אייר פ"א)

חוויתי טלטלה חיובית אדירה קבלתי כוחות אדירים להתמודדות נכונה, ותקווה לעתיד מזהיר. כמו"כ המפגש עם עוד הורים שמתמודדים נתנו לנו כוחות וחיזוק. (תמוז פ"א)

חוויה שלא תשכח הרבה שנים, אני ובעלי חוזרים עם תובנות וכלים חדשים שלא הכרנו בעבר, ובעזרתכם אנו חוזרים עם מטען גדול הביתה ועם שיתוף פעולה מלא בינו. (תמוז פ"א)

אנו מרגישים שנפלה בידינו זכות להשתתף בסמינר, אשר היה ייחודי, עוצמתי ומעניק כלים אמיתיים רבים להתמודדות. אנו מודים לה' ולערכים על כל רגע ורגע של השבת הנפלאה. תודה רבה על מאור הפנים ומסירות אין קץ של כל המרצים. (טבת ע"ח)

חוויה עוצמתית שטלטלה את נפשי והוציאה ממני דמעות אחרי שכבר לא הרשיתי לעצמי לבכות הרבה זמן, קבלתי מכם כח להאמין ולקוות לטוב! והכי חשוב שבעלי ביחד איתי הכל! (תמוז ע"ט)

הסמינר היה עוצמתי, מחזק, מרגש, נתן המון כוחות ותקווה, משנה את התפיסה והחשיבה לקבלת הנושא, ובעז"ה את היחס והטיפול וההרגשה והאהבה לגבי הילד המתמודד, ומחזק את הקשר בין בני הזוג בצורה נפלאה!!! (שבט תש"פ)

הוא עוד ישוב!

שעת נעילה של הסמינר להורים מתמודדים עם נוער מתמודד במלון 'באלי' בטבריה. לאחר יומיים וחצי גדושים בהרצאות ובהצתת אש התקווה, בשעה של "רעוא דרעוין" מבקש אברך עדין נפש את רשות הדיבור. הוא נראה כמי שמעולם לא עזב את היכל הישיבה אבל דבריו חשכו סיפור אחר.

"אני הייתי שם", סיפר. "עשיתי את הדרך שעושים הילדים שלכם עכשיו. הייתי בן ישיבה ומסיבות שלא כאן המקום לפרטן פרקתי עול תורה ומצוות. הוריי לא אשמים - הם אנשים נפלאים. הצוות החינוכי לא אשם - תמיד היה לי טוב בישיבות. ובכל זאת קרה מה שקרה ועזבתי הכל".

"הייתי שם וכגשתי עוד רבים, ואני יכול להגיד לכם, הורים יקרים, **הם עוד ישובו!** אל תתייאשו. הם מתגעגעים ורוצים לשוב, לא פחות ממה שאתם מחכים לשובם. המשיכו להתפלל עליהם, אל תפסיקו לקוות, הראו להם מלוא חופניים אכפתיות כנה והפגינו כלפיהם אהבה. גם אם כלפי חוץ הבת שלכם מעמידה פנים שהיא שלמה עם בחירתה, מבפנים היא קרועה. גם אם הבן שלכם אומר שהכל אצלו בסדר והוא נהנה מהחיים - בתוכו הוא עצוב. הם עוד יחזרו, בדיוק כפי שאני חזרתי".